

Slovenski dom

Štev. 130

V Ljubljani, v sredo, 9. junija 1943-XXI

Leto VIII

Izključna pooblaščenka za oglaševanje Italijanskega in tujega
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Angleški poskus za izkrcanje na otoku Lampedusi - odbit

Uspešen napad na nasprotnikov konvoj pred Bono - 14 letal sestreljenih

Italijansko uradno vojno poročilo št. 1109 pravi:

Pred Bono so naša torpedna letala napadla konvoj, ki je plul v spremstvu, zažgala 5000 tonški parnik, neko drugo veliko ladjo pa zadela.

Poskus za izkrcanje, ki so ga angleški oddelki izvedli proti otoku Lampedusi, je pri prici odbila naša obramba, ki je potopila nekaj nasprotnikovih pomorskih vozil.

Posadka na Pantelleriji, ki z nespremenjeno hrabrostjo odgovarja na nepretrgane nasprotnikove letalske nastope, je včeraj uničila 6 letal. Drugi trije stroji so treščili na tla po bojih, v katere so se nad otokom zapletli z nemškimi lovci.

Nasprotnikovi bombniki so na Messino in na okolico Trapanija izvedli napade, ki so povzročili občutno škodo. Število žrtev še ugotavljajo.

Obrambno topništvo je z bilo en stroj v Messini ter 4 v Trapaniju, od katerih sta dve letali padli blizu svetilnika Sv. Teodorja, dve pa južno od Favignana.

Pri nastopu naših letalskih torpednikov, ki ga omenja današnje uradno vojno poročilo, so se posebno odlikovali naslednji piloti: poročnik Pandolfo Francesco iz Acireale (Catania) ter narednik De Maurigi Giovanni iz S. Martina in Pen-silis (Campobasso).

Berlin, 9. junija, s. V zvezi s ponesrečenim poskusom za izkrcanje britanskih oddelkov na otoku Lampedusi na pristojnih mestih v Berlinu pravijo, da je bil prvi sovražnikov poskus, stopiti na italijanska tla, sijajno preprečen, to pa po mrabrosti, ki so jo pokazali italijanski vojaki tamkajšnje posadke. Tudi če bi ta nastop imel že ta namen, da pretipa, kako močno bi se upirali

branilci, se vendarle čisto očitno kaže sovražnikov naklep, polastiti se otoka. Sprejem, ki so ga tu pripravili sovražniki, je najsijajnejši dokaz ne samo za italijansko voljo, temveč tudi za kar najboljšo vojaško usposobljenost.

Enako pravi v svojih pripombah k temu dogodku tudi vojaški sodrnik DNB-ja, ki pravi, da je sovražnik poskusil izvesti ta napad izenada ter pri tem uporabil izbrane oddelke, oborožene kar se da dobro, a da je bil navzlic temu trdo odbit.

Uradni podatki o italijanskih vojaških izgubah v maju

Rim, 9. junija, s. Vrhovno poveljstvo Oboroženih sil sporoča: Izgube v mesecu maju in pa tiste, ki jih ne vsebujejo prejšnji sezname, pa so zanje do 31. maja t. l. prišle določene listine ter imena, znašajo:

Vojska in milica:

Severna Afrika: padlih 2571 (izpričana poročila so prišla samo za 546), ranjenih 4950, pogrešanih 97.582.

Rusija: padlih 627 (katerih imena niso bila objavljena februarja, ki pa so zapopadeni v številu 3125, omenjenem v XVI. seznamu).

Balkan in druga zasedena ozemlja: padlih 532, ranjenih 1167, pogrešanih 1695.

Domače ozemlje: padlih 209, ranjenih 318, pogrešanih 169.

Navdušen sprejem zamenjanih vojnih ujetnikov v Bariju

Bari, 9. jun. s. Fašisti iz Barija so včeraj z ganljivo ljubeznijo sprejeli četrto skupino Italijanov, ki so se vrnili v domovino iz ujetništva. Skupina je štela 2673 oseb, od katerih jih je bilo 447 pobabljenec, ostalih 2226 pa je bilo civilistov, ki jih varujejo določbe mednarodnega prava. Vrnili so se iz Smirne, kjer so jih pod pokroviteljstvom »Turškega polmeseca« zamenjali za določeno število angleških ujetnikov. — Motorne ladje »Gradiscar«, »Citta di Tunisi«, »Argentina«, ki so pripeljale v domovino te slavne Italijane, so pristale ob pristankem pomolu, kjer so tvorili častno stražo oboroženi oddelki tamkajšnje posadke, zastopniki fašistične stranke, zastopniki bojevniških organizacij, vsi s prapori.

Ko so z ladij spustili sidra, je množica Italijanov, ki so se vrnili v domovino, zagnala gromki krik vere in ljubezni do domovine, ki sprejema svoje sinove, ki na lastni koži nosijo znamenja slave in trpljenja in ki so ohranili vso svojo verno in trdno prepričanje v zmago. Ko so spustili mostičke na ladje, sta zvezni tajnik v zastopstvu ministra Scorce in poveljnik armadnega zbora kot zastopnik ekse. Serice podala na ladje, da izrečeta pozdrave tajnika fašistovske stranke in podtajnika v vojnem ministrstvu. Navzoči so bili tudi prefekt, poveljnik letalske posadke, nadškof, poveljnik obrambe in drugi.

Ti so se v spremstvu divizijskega generala Martinija, ki se je tudi vrnil iz ujetništva z drugimi tremi brigadnimi generali, zastopniki obla-

sti in višjimi uradniki zadržali nekaj časa med pobablenci in ranjenimi na krovu, na ladijskih hodnikih in v kabinah ter se zanimali za njihovo zdravstveno stanje in za vojaške nastope, ki so se jih bili udeleževali. Za vse so imeli besedo vere in pohvale. Zastopniki oblasti so se razgovarjali tudi z dvema odlikovanima z zlato kolajno, ki sta se vrnila iz ujetništva, in sicer s stotnikom Marianom Morianjem, ki je bil tedaj, ko so Italijani zasedali angleško Somalijo, najsvetlejši zgled junaštva, ter s civilistom odvetnikom Dariom Vitalijem, ki si je priporil zlato

Napoli in njegovo prebivalstvo v novi podobi

Milan, 9. junija, s. »Corriere della sera« objavlja iz Napolija dopis, v katerem med drugim pravi: Zelo razumni in izobraženi Napolitanci, ki so kar zagrizeno ljubljani v lastno mesto, kakor n. pr. sedanjí župan, so nam priznali, da so vedno verovali v to ljudstvo. Prepričani so bili, da se bo ob preskušnji vedlo kar dobro in postavilo na laž najbolj običajne krilatice. Da pa bodo Napolitanci taki, kakor so se pokazali danes, tega pa ne bi bili niti oni verjeli. Torej so klasične označbe, ki so jih pripisovali temu ljudstvu: občutljivost, razdražljivost, površnost itd., le zunanja in pogosto varljiva skorja nad tistim, kar je bilo spodaj, kar je bilo trdno, staro in globoko in kar

Nemški bombniki uničujejo rusko industrijo

Z bombami so obmetali neko tovarno — Na ruskem bojišču zatišje — Zavrnen poskus izkrcanja na otok Lampedusa — Nemška bojna letala napadla Tunis

Hitlerjev glavni stan, 9. junija. Nemško vrhovno poveljstvo je včeraj objavilo tole uradno vojno poročilo:

Na vzhodnem bojišču je potekel dan mirno. Letalstvo je pretekle noč uspešno obmetalo z bombami neko industrijsko tovarno.

V vzhodnem delu Vzhodnega morja so enote vojne mornarice z obstreljevanjem zažgale sovjetsko oklepno topničarko.

Sovražnik je poizkušal včeraj z nenadnim napadom zavzeti otok Lampedusa na Sredozemskem morju. Italijanska posadka je napad

odbila, potopila nekaj čolnov za izkrcavanje in uničila sovražne skupine, ki so se izkrcale. Nemška brza bojna letala so z dobrim uspehom napadla sovražno letalsko oporišče v Tunis.

Nemčija trdno računa na svojo vojno industrijo

Berlin, 9. junija, s. List DAZ je v razlagi Speerovega in Göbbelsovega govora, v katerih je bila prikazana izčrpana slika veličastne vojaške moči, ki daje nemškim četam priložnost ne samo za obrambo, marveč tudi za napad, zapisal tudi tole: Boj, ki ga vodi Nemčija proti zavezništvu boljševiskih in kapitalističnih sil, je brez kompromisov. Nemčija teži za tem, da bi bila Evropa močna celinska skupnost, sestavljena iz svobodnih narodov, ki bodo svoje delo posvetili službi skupni veliki stvari. Nemški narod in njegovi zavezniki gredo za zmago nad peklensko zaroto proti svobodni ljudi in za doseg svojega cilja računajo na sposobnost nemške vojne izdelave, ki se je neznanosko razvila ter je pripravljena na vse dogodke.

Spremembe v novi čilski vladi

Buenos Aires, 9. jun. s. Nova čilska vlada je takole sestavljena: notranji minister Julio Allard, vrhovni poveljnik mornarice; zunanji minister Jaquin Fernandez; minister za gospodarstvo, trgovino in denarstvo Guillermo De Petragal; pravosodni minister Oskar Gajardo; minister za narodno obrambo general Escudero, vrhovni poveljnik vojske; minister za ljudsko prosveto Enrico Marshall; minister za kolonije Alessandro Lagos; minister za poljedelstvo Horacio Serrano; minister za javna dela Mariano Bustons; minister za narodno zdravje Sotero De Rio; minister za promet Riccardo Bascunan. — Gajardo in Bascunan sta obdržala isto mesto kakor v prejšnji vladi. Na mesto Allarda, ki je postal notranji minister, je bil postavljen admiral Dorken.

Zahodne vojske spoštujejo zapovedi vojnega viteštva in časti

Madrid, 9. junija, s. List »Alcazar« razpravlja o tem, kako zločinski ravnanj z vojnimi ujetniki boljševiski, ter o nizkotnih žalitvah, s katerimi moskovski radio obkłada vojske zahodnih vojska ter jih imenuje »mesarje proletariata v službi kapitalizma«, in piše: »Vedenje italijanskih in nemških čet v zasedenih deželah, pričevanje milijonov ujetnikov, da se vojne postave natančno upoštevajo, čast, ki jo te zahodne vojske dajejo padlim nasprotnikom, vse to kaže, da se na zahodu spoštujejo zakoni časti ter viteške izročila. Borni in hinavski so dokazi komunistične propagande. Rdeči so tisti, pri katerih je pokolj običaj, kakor pričajo Lenineve morije iz leta 1917. Bela Kuna iz leta 1919. Larga Caballera, Negrina, Prieta in Passionarie leta 1936 in konec koncev pokolj pri Katynu 1940.« List končuje: »V zahodnih vojskah ideologija bojevnika ne preprečuje spoštovanja zakonov časti in morale pri vsej silovitosti vojne.«

Vesti 9. junija

Včeraj je bil veličasten pogreb padlega japonskega admirala Yamamote. Na slotisoče Japoncev je spremljalo pokojnikov pepel do parka Hibiya, kjer so žaro postavili v tempelj. V bližini katafalka je bil tudi velik Ducejev venec. Po končanem obredu so v spremstvu oblasti, vojaštva in ogromne množice ljudstva prenesli pepel na pokopališče Tama, kjer bo počivalo poleg velikega admirala Toge.

Angleška državna blagajna je prejela od zbornice pooblastilo za novo vojno posojilo v znesku 1 milijarde funtov. S tem novim vojnim posojilom se bodo celotni vojni stroški Anglije dvignili na 15 milijard funtov.

Lastniki rudnikov v Združenih državah pravijo, da ni nobene možnosti, da bi prišlo do sporazuma med lastniki in zastopniki stavkoječih rudarjev. Tajnik notranjega ministrstva je dejal, da so stavke vnanje državo pretekli teden 12 milijonov ton premoga.

Švedski pomorski krogi pravijo, da je na čelu vseh pomorskih sil Japonska, za njo pridejo Združene države, Anglija pa je šele na tretjem mestu.

Amerika ne zaupa Sovjetski Rusiji

Lisbona, 9. junija, s. Poročajo, da je sodbo ameriške javnosti o zunanji politiki po vojni povedal predsednik vojaškega odbora v senatu Reynolds, ki je zahteval od Roosevelta, naj povabi Sovjetsko Rusijo in Anglijo, da točno povesta, kako se bosta vedli po vojni. Reynolds je poudaril, da je nujno potrebno brž razjasniti vprašanja, ki razburjajo ameriško ljudstvo. V tem je očitno treba razumeti namig, da je ameriško prebivalstvo še vedno v skrbeh zaradi pravih namenov Sovjetske Rusije, navzlic razpustu kominterne.

Novo odlikovanje za uničevalce nasprotnikovih tankov

Rim, 9. junija, s. Glasilo »Le forze armate« obvešča, da je bilo uvedeno posebno odlikovanje za vojsake kakršne koli vrste orožja in službenega mesta, ki so uničili ali zajeli enega ali več nasprotnikovih tankov v boju od blizu. Odlikovanje bodo dobili vsi člani skupine (ali oddelka, kadar bi pri tem sodeloval ves oddelek), ki bi uničila ali zajela tank. Pravice do tega odlikovanja torej nimajo tisti, ki vozijo tanke, člani profitantskih oddelkov in topničarji, ki bi uničili sovražnikov tank z orožjem, s katerim razpolaga topničarski od-

delek (orožje, kakršno imajo tanki, ali pa topništvo). Poleg odlikovanja dobe tudi 2000 lir (dva tisoč lir) za vsak sovražnikov uničen ali zajeti tank. Kadar bi pri uničevanju ali zajetju nasprotnikovega tanka sodelovalo več vojakov, se mora nagrada razdeliti, tako da dobe vsi enako. Kolajna, namenjena uničevalcem nasprotnikovih tankov v bojih od blizu, je kovinasta ploščica, na kateri je upodobljen goreč nasprotnikov tank, nad njim pa meč. Na našlašč za to namenjenemu mestu je zapisana številka, ki pomeni, koliko tankov je tisti vojak uničil. Odlikovanje mora vojak nositi na levi strani na prsih, pod drugimi odlikovanji. Delil ga bo poveljnik velikih edinic in bo izročeno brez posebnih formalnosti, zaradi katerih bi se podelitev zavlekla. Denarno nagrado 2000 lir pa da poveljstvo zbora, kateremu lovec na tanke pripada.

Angleške želje o naglem koncu vojne z Italijo — so spodletele

Pariz, 9. jun. s. »Nova Italija« objavlja: Gospod Churchill in gospod Eden sta ga slovesno polomila, ko sta zagotavljala, da je treba prav v kratkem pričakovati brezpogojno vdajo Italije. Leča, skozi katero gledajo njune želje, je že enkrat izmalila resnično podobo. Iz te krute zmore se vidi, kako silno radi bi angleški voditelji videli, da z Italijo ne bi bilo več opravka. Tako silna in vroča je ta njihova želja, da je niti njihova

klasična hinavščina ne more več skriti. Londonski tisk igra zdaj z odkritimi kartami. »Skoraj po štirih letih uničevalne in izrpuvalne vojne«, piše Scrutator v »Sunday Timesu«, »čutilimo potrebo ne samo po zmagi, temveč po hitri, čim hitrejši zmagi.«

Angleži so v tej svoji naglici mislili, da bodo lahko v trenutku našli bližnjico čez italijanski polotok, to se pravi, že kar drugi dan po izkra-

Zavod za italijansko kulturo sporoča

Predsedništvo Zavoda za italijansko kulturo sporoča, da bo prihodnji četrtek, dne 11. t. m. ob 19 predaval prof. Vito Papalucce v veliki dvorani instituta na Napoleonovem trgu št. 6-I o Kristofu Kolumbu. Prof. Papalucce je že dobro znan ljubljanskemu občinstvu zaradi svojega predavanja o Gabrielu d'Annunziu in zaradi pouka italijanskega jezika, ki ga vrši že dve leti v kr. klasičnem liceju.

Vstop prost.

Birmovanje v ljubljanski stolnici

Na binkoštni nedeljo bo v stolnici sv. Nikolaja zadnja sv. maša za vernike ob 8 zjutraj. Ob pol 9 je zadnje sv. obhajilo vernikov. Nato se stolnica izprazni in ostane rezervirana samo za birmance in botre. Ob 9 je pontifikalna škofova maša. Po maši se ob 10 prične birmovanje. Botri naj z birmanci počakajo na svojih mestih v klopih in ob njih, da jih reditelji uvrste. Birmanje se vrši edino pod kupolo. Ko so otroci birmani, gredo skozi zakristijska vrata ven in se, ko pozvoni z zakristijskim zvonom, vrnejo skozi glavna vrata v cerkev. Ko prejmejo zadnji blagoslov, gredo iz cerkve skozi stranska vrata (nasproti prižnice). Vhod v cerkev je med vsem birmovanjem edino skozi glavna vrata, izhod le skozi stranska vrata.

Ob 10 in pol 12 bosta pri stranskem oltarju tih maši za birmance in botre, ki dotlej še niso bili pri sv. maši.

Popoldne so v stolnici ob pol 3 slovesne večerice. Ob 3 je birmovanje po gornjem redu. — Zadnji blagoslov je ob sklepu birmovanja. Po birmi so slovesne liturgije.

Na binkoštni ponedeljek je ob 10 pontifikalna maša. Po maši je ob 11 začetek birmovanja. Zadnji blagoslov je le ob sklepu. Popoldne ni birmovanja.

Birmanci morajo imeti v rokah birmanski listek in trak. Pri delitvi birme položi boter desno roko na desno ramo birmanca. Ko je ta birman, mu boter preveže čelo s trakom. Nato oddida k oltarju sv. Rešnjega Telesa, kjer se birmancu odvzame trak in se mu s čela zbrise sv. krizma. Botri naj skrbijo, da bodo birmanci pri sv. maši in da prejmejo tudi zadnji blagoslov, ki spada k obredu sv. birme. Znamenje za zadnji blagoslov se bo vsakikrat dalo z zakristijskim zvonom.

Gg. ljubljanski kateheti naj pridejo iskat birmanske pole v pisarno škofijskega ordinariata. Takoj po binkošti naj pole vrnejo izpolnjene. — Škofijski ordinariat.

Pred prošenjem na Turjaku

Blizu Turjaka stoji na griču pod zelenimi smrekami prijazna cerkva sv. Ahacija. V nedeljo, dne 27. junija, je na gori pri sv. Ahaciju žegnanje, ki ga Turjanci praznujejo kot spomin na slavno zmago nad Turki pri Sieku leta 1593. Na dan sv. Ahacija so ob 7. zjutraj kranjski vojaki prinesli Andreju Turjaškemu truplo Hasan paše, ki je utonil v Kolpi, in dragocen Hasanov plašč, ki je bil iz samega turškega zlata in posejan z dragimi kamni, rubini, safirji in smaragdi.

Cerkvica pri sv. Ahaciju hrani lepo vrsto zgodovine. Na levi strani je turški grb, v zidu je kamnita plošča z latinskimi napisi, ki nam prica, da je pod cerkvico turška grobnica iz časa turškega pohoda na Turjak. Zgodovinsko bandero ima sliko zmage bitke pri Sisku l. 1593. Star Turjačan pripoveduje, da je pod cerkvico sv. Ahacija jezerce, cerkva sama pa je zidana na kolih, ki so zabiti v dno tega jezera. Prisel pa bo čas, ko bodo ti kolostrobili in takrat se bo ta cerkva pogreznila v jezero. V okolici Turjaka izvira 99 studenčkov, ki vsi prihajajo iz jezera izpod gore sv. Ahacija.

Ko so se Turki napadali Turjane, so se ti vselej umaknili na goro v cerkvico sv. Ahacija. Nekoč je pa njihovo skrivališče izsledil turški konjenik. Pognal je konja proti cerkvi, ki ter hotel pojezditi naravnost v cerkev, toda na cerkvenem pragu se je konju vdrla kopito, da ni mogel naprej in se danes se vidi na kamnitem pragu vtišeno konjevo kopito. V tistih časih, ko so Turjanci bežali pred Turki v cerkvico sv. Ahacija, so s seboj vzeli tudi ves denar in ga zakopali v podzemsko jamo za cerkvenim obzidkom. Nekoč so vsi kristjani v cerkvi pomrli, ker se niso dali ujeti krivovernim Turkom. Zaklad pa je ostal zakopan. Zanj pa je zvedel neki granicar. Napotil se je proti Turjaku, popraševal po cerkvi sv. Ahacija. Spotoma je svojo tajno zaupal grajskemu lovcu. Ta Martin ga je pa krivo napotil, pokazal mu je cerkvico na Kuresčku, češ: Tamkaj je sv. Ahacij. On sam pa je pohitel za obzidek cerkvice sv. Ahacija in pričel kopati. Kmalu je izsledil skriti zaklad. Ker je pa vedel, da se takega zaklada človek ne sme dotakniti, je nagljal po denar svojega psa, ki mu ga je privlekel iz jame. Tako je postal bogat. Sezidal si je v Turjaku lepo hišo, a čez leto dni je tam umrl.

Pritekelj Anton.

Dal 7 al 21 giugno vengono emesse due serie di

BUONI DEL TESORO QUINQUENNALI 5% A PREMI di L. 5 miliardi ciascuna

Interessi e premi esenti da ogni imposta presente e futura

PREZZO di emissione: L. 97 per ogni cento lire di capitale nominale, oltre interessi 5% dal 15 giugno fino al giorno del versamento; per le sottoscrizioni eseguite dal 7 al 14 giugno vengono invece corrisposti ai sottoscrittori gli interessi 5% dal giorno del versamento fino a tutto il 14 giugno detto.

Le sottoscrizioni vengono eseguite solo in contanti, ma vengono accettate come contante le cedole ammesse in sottoscrizione.

PREMI: ciascuna serie di L. 5 miliardi di Buoni concorre annualmente a n. 10 premi per un ammontare complessivo di L. 10.000.000 mediante estrazioni semestrali.

Le sottoscrizioni si ricevono presso tutte le Filiali dei seguenti Enti e Istituti che fanno parte del Consorzio di emissione, presieduto dalla Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Tutte le altre Banche, Banchieri, e Banche Popolari, nonché tutti gli Agenti di Cambio rappresentati nella firma dell'atto consortile dagli Istituti e dalla Compagnia Finanziaria sopra menzionati.

Od 7. do 21. junija bosta emitirani dve seriji

5 LETNIH 5% ZAKLADNIH BONOV s PREMIAMI vsaka po 5 milijard lir

Obresti in premije so oproščene sleherne sedanje in bodoče davčino

EMISIJSKA CENA: 97 lir za vsakih sto lir nominalne glavnice poleg 5% obresti od 15. junija do dneva vplačila; za vpisovanja od 7. do 14. junija pripadajo vpisnikom 5% obresti od dneva vplačila do vključno 14. junija.

Vpisovanje se lahko opravi samo v gotovini, toda sprejemajo se kot gotovina kuponi, dopuščeni za vpis.

PREMIJE: Na vsako serijo 5 milijard lir Bonov odpade letno 10 premij v skupnem znesku 10.000.000 lir, ki se znebajo vsakih šest mesecev. Vpisovanje se lahko opravi pri vseh podružnicah naslednjih ustanov in zavodov, ki pripadajo emisijskemu konzorciju pod vodstvom zavoda Banca d'Italia.

Banca d'Italia — Cassa Depositi e Prestiti — Istituto Nazionale delle Assicurazioni — Istituto Nazionale Fascista della Previdenza Sociale — Istituto Nazionale Fascista per l'Assicurazione contro gli Infortuni sul lavoro — Banco di Napoli — Banco di Sicilia — Banca Nazionale del Lavoro — Istituto di S. Paolo di Torino — Monte dei Paschi di Siena — Banca Commerciale Italiana — Credito Italiano — Banco di Roma — Federazione Nazionale Fascista delle Casse di Risparmio — Istituto di Credito per le Casse di Risparmio Italiane — Cassa di Risparmio delle Provincie Lombarde — Istituto Centrale delle Banche e Banchieri — Istituto Centrale delle Banche Popolari — Banca d'America e d'Italia — Banca Popolare di Novara — Banco Ambrosiano — Banca Nazionale dell'Agricoltura — Banca Popolare di Milano — Banco Santo Spirito — Credito Varesino — Credito Commerciale Milano — Banca Bellinzaghi, Milano — Banca Cattolica del Veneto, Vicenza — Banca di Chiavari e della Riviera Ligure — Banca Agricola Milanese — Banca Toscana — Banca Provinciale Lombarda, Bergamo — Credito Romagnolo, Bologna — Banca S. Paolo, Brescia — Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali — Assicurazioni Generali Trieste — Compagnia di Assicurazioni di Milano — Società Reale Mutua Assicurazioni Torino — Riunione Adriatica di Sicurtà, Trieste — La Fondiaria, Firenze — Compagnia Finanziaria degli Agenti di Cambio del Regno, Roma;

Banca Vonwiller — Credito Industriale, Venezia — Banca Lombarda di DD. & CC. — Banco S. Geminiano e S. Prospero — Banca di Legnano — Banca Unione, Milano — Società Italiana di Credito, Milano — Banco Lariano — Credito Agrario Bresciano — Banca Agricola Commerciale, Reggio Emilia — Banca Piccolo Credito Bergamasco — Banca del Friuli — Banca Gaudenzio Sella & C., Biella — Banca Mutua Popolare, Bergamo — Banca Popolare, Lecco — Banca A. Grasso e Figlio, Torino — Banca Mobiliare Piemontese — Banca del Sud — Banca Piccolo Credito Savonese — Banca Cesare Ponti, Milano — Banca Privata Finanziaria, Milano — Banca Milanese di Credito — Banca Industriale Gallaratese — Banca Alto Milanese — Banca di Calabria — Banca Popolare Luino — Banca Cooperativa Popolare, Padova — Banca Mutua Popolare, Verona — Banca Mutua Popolare Agricola, Lodi — Banca Agricola Popolare, Ragusa — Banca Popolare di Intra — Banca Popolare di Modena — Banca Popolare, Cremona — Banca Mutua Popolare Aretina — Banca Popolare, Sondrio — Banca Piccolo Credito Valtellinese — Banca Popolare Cooperativa, Ravenna — Banca Agricola Mantovana — Banca Popolare di Credito, Bologna — Banca Popolare, Vicenza — Consorzio Risp. e Prestiti per Commercio e Industria, Bolzano — Banca Popolare Pesarese.

Vse ostale Banke, Bančniki, Ljudske Posojilnice kakor tudi vsi menjalnični Agenti, ki so člani zgoraj omenjenih zavodov in družbe »Compagnia Finanziaria«.

EIAR - Radio Ljubljana

Sreda, 9. junija: — 12.20 Plošče, — 12.30 Poročila v slovenščini, — 12.45 Operna glasba, — 13.00 Napoved časa, — Poročila v italijanski, — 13.10 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini, — 13.12 Klasični

orkester vodi dirigent Manno. — 14.00 Poročila v italijanski, — 14.10 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme, — 15.00 Poročila v slovenščini, — 17.00 Napoved časa, — Poročila v italijanski, — 17.15 Na harmoniko igra Vlado Golob, — 17.35 Lisztovo glasbo izvaja pianistka Ida Felhy, — 19.00 »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben, — 19.30 Poročila v slo-

venščini. — 19.45 Politični komentar v slovenščini, — 20.00 Napoved časa, — Poročila v italijanski, — 20.20 Radio za družino, — 21.05 Violinski koncert Alberta Dermelja, pri klavirju Marijan Lipovšek, — 21.40 Predavanje v slovenščini, — 21.50 Moderne pesmi vodi dirigent Zeme, — 22.15 Klasični orkester vodi dirigent Manno, — 22.45 Poročila v italijanski.

Roman o trpljenju, odpovedi in ljubezni

Charles Dickens: »Little Dorrit — Dorritova najmlajša« v slovenskem prevodu

Arthur in Dorritova sta dva velika in svetla lika, ki pomenita živce večičastno zgrajene povesti z mnogotermimi zgodbami, ki jih je na tem mestu nemogoče tudi samo zdaleč nakazati. Proti koncu prvega dela se zgodba Dorritovih nenadoma razpleta v nepričakovano smer. Praktičnemu človeku, kakršen je Arthurjev znanec Panks, se posreči, da reši družino očeta Dorrita. Ta je bil postavil dedič velikega imetja, ki je doigo ležalo ter se množilo. Dorritova in Arthur hitita k očetu v jetnišnico, da ga pripravita na osvoboditev. V presenetljivo kratkem času se obnovi v starem Dorritu ponos. Mož se s carskim dostojanstvom poslavlja od osirotelih ljudi v jetnišnici, ki so zdaj izgubili svojega očeta. S trgovsko važnostjo vrača stari Dorrit ljudem denar, ki so mu ga nekaj ekvival darovali; nekako mnogogrede opravlja to, saj je bilo samo posojilo...

V novih razkošnih oblekah se poda družina Dorritovih v kočijo, ki jih čaka pred jetnišnico. Oče opozarja svojega brata na dostojanstveno ve-

denje, sin in hčerka že vihata nogo-ve, na najmlajšo pa, ki je zanje trpela in živela, so pozabili. Arthur jo prinese nezvestno k vozu, medtem ko se sestra zgraža nad njeno obleko. Oče ni več oče, temveč spaci. In odpeljejo se. Tu nas zapusti pisatelj pred uganko o usodi bogatih Dorritovih, ki jo razpleta v drugem delu.

Prvi knjigi je dal Dickens ime »Uboštvo«, drugi pa »Bogastvo«. Kakor se spodobi za odličnike, gredo Dorritovi zdaj na potovanje v inozemstvo ter živijo največ v Benetkah in v Rimu. Vrsto slučajev vodijo s seboj in si na moč prizadevajo, da bi živeli »stanu« in »družbi« primerno. To velja zlasti za očeta, ki je še vedno pokrovitelj in vidi svojo življenjsko nalogo v reprezentanci svoje družine, pa v tem, da išče vezi z ljudmi zvenečega imena, kipečega bogastva ali vsaj plemiških naslovov.

Strah ga je samo pred mislijo, da bi ga spoznal kdo od njegovih bivših tovarišev v ječi. Ko ga ječarjev sin nekoč obišče v Londonu, je Dorrit ves iz sebe in mu le z največjim napo-

rom svoje plemenitosti odpusti to nezasišano predznost.

Njegova pot navzgor (lahko bi jo imenovali tudi pot navzdol...) doživi višek s poroko starejše hčerke, ki ne dobi za moža nikogar manj kakor ena sloviti Merdeov, velikih bogatašev. V duhu se vzpne stari Dorrit še stopnjo višje, ko dopušča svoji domišljiji izdelavo načrtov za veliki grad Dorritovih. Toda vse to nepričakovano bogastvo in blesk sta zanj preveč; med slavnostnim govorom na večerji mu opeša razum ter govori zbranim odličnikom pod prividom, kakor da gre za gojenice jetnišnice, katerim je sam oče in pokrovitelj.

Dorritova najmlajša je edini otrok, ki je ostala dobra in skrbna do vseh članov sorodstva kakor prej, ko so bili ubogi. Po Dorritovi smrti pa pride kaj kmalu gospodarski polom. Nikdo drugi kakor visokočislani bogatin Merde, tast Dorritove starejše, je uničil premoženje Dorritovih, pa tudi Arthurjevo in premoženje stotisočev drugih. Zdjaj se začne zgodba razpletati hitro in pretresljivo. Težišče razpleta je prenešeno na tisti N. P. (ne pozabili!), na greh Arthurjevih prednikov in na skrivnosti njegove hiše, vzporedno z glavno zgodbo pa se razpleta še vrsta drugih. Osebe, ki smo jih že skoraj pozabili, se spet prikažejo in utemeljujejo svoje vloge v tej velikopotezni povesti.

Arthur, nekdanji zaščitnik Dorritovih, je ponižan in pride v ječo; v prav tisto sobo, kjer je prebival nekoč Dodrit. Zdjaj zveemo za krivdo njegovega očeta in matere, krivdo, ki jo boče paravnati on. Med strahotami, vendar z izredno duhovitostjo in doslednostjo podanimi človeškimi pojavi, kakršne so Rigaud, Wadeova ali Arthurjeva mati, zaživi iznova v vsej neznosti in v vsej veličini ženske — Dorritove najmlajše. Ko se Arthur in Dorritova v ljubita, — jima ostane samo velika ljubezen. Pred dolgimi leti, ko je živela Dorritova še v ječi, je imenovala svojo ljubezen senco, ki bo šla z njo v grob; ko je obogatel, se ji Arthur ni mogel približati; ko sta oba obubožala, pa odideta konec koncev po vseh žaloigrah v skromno življenje dela in sreče.

Odlika Dickens je v tem, da ne slika posameznih oseb tako, da bi bile drugim za kulise. Dolga vrsta ljudi iz družbe v takratni dobi oživi pred bralcem s prepričljivostjo in resničnostjo, da nas neubranljivo pritegne k dejanju in poglavitni. Doba, ki je sto let za nami, oživi, v marsičem pa naležimo na miselnost, ki jo bica Dickens in jo bodo morali bičati tudi še bodoči veliki duhovi. Tu pa tam slika hladno življenje londonskih mešanov od najnižjih uslužbencev do dostojanstvenikov in denarnih mo-

gotcev. To so poglavja, ki so naši miselnosti docela nova. Bereš jih, ker te zanima zgodba in ker veš, da bo branje nagajeno z nepopisno lepimi domisleki Dickensovega pripovedovanja. Rad slediš pisatelju po skrivnostnih potih človeške duše, včasih težkih in dolgih; privede pa te spet do najnežnejših in nepozabnih doživetij, podanih v blestečem slogu. Koncept sam je nenavadno velikopotezen, razširja se v vsem sijaju Dickensovega sloga in kompozicije, ki vso njeno veličino spoznamo šele koncem drugega dela, ko zasije povest v vsej bogatosti utemeljene dramatike.

»Dorritova najmlajša«, ta ogromni Dickensov roman, je izdala založba »Naša knjiga« (Ljudska knjigarna), iz angleščine pa jo je prevedel Mirko Javornik. Zaradi klasičnega zgoščene sloga pripovedovanja je bila prevajalčeva naloga zelo težka; Javornik je vložil v delo veliko truda, pa tudi vso svojo moč sočnega, iznajdljivega in tekočega slovenskega izražanja. Tako smo dobili mojstrski prevod, kakršnega smo lahko veselili. Knjiga obsega 972 strani, izšla pa je v dveh okusno opremljenih (arh. Gajšek) delih. Naročniki »Naše knjige« bodo hvaležni založbi, ki nam je dala z »Dorritovo najmlajšo« eno najlepših in največjih del svetovne književnosti.

—ga.

(Konec)

Naraščanje cen hišam in zemljiščem

Nekateri pravijo, da je na nepremičninskem trgu nastopilo mrtvilo. Drugi so nasprotnega mnenja in trde, da je na tem trgu zelo živahno. Opažati je v prvi vrsti veliko zanimanje za razne stanovanjske hiše, vile in tudi za posestva v bližnji okolici. Veliko je povpraševanje po raznih zemljiških parcelah, manjša pa je res ponudba. Kdor pregleduje sezname ponudb in povpraševanj, pride pač do sklepa, da je v Ljubljani še vedno mnogo nepremičnin na prodaj. Pa tudi kipev je mnogo, ki pa so v pogledu nakupa nepremičnin zelo izbirni, a tudi previdni. Kupci se ne dajo kar tako nasamariti od vsakega strokovnjaka, ki ima celo vrsto nepremičnin na razpolago in v evidenci. Nekak barometer, kakšne so prilike na nepremičninskem trgu, daje pač zemljiška knjiga.

V maju je zemljiška knjiga zaznamovala 32 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 4.054.293 lir. Lani v maju je bilo zaznamovanih 42 kupnih pogodb, pa za nižjo vrednost, namreč le za 1.115.236 lir. Letos v maju so bili prodani zemljiški kompleksi z milijonskimi vrednostmi.

Prav poučna in značilna je primerjava raznih podatkov o kupnih vrednostih in o hitrem dviganju cen hišam v mestu in raznim stavbnim in zemljiškim parcelam. Po zbirki listin v zemljiški knjigi lahko doženemo, za koliko je narasla kupna vrednost kake nepremičnine v daljšem ali krajšem času. Resnično pametno je, da investira človek, ki ima večje prihranke in ki razpolaga z velikimi kapitali, denar v nepremičnine, kajti na ta način se mu izredno dobro obrestuje. Naložitev denarja v nepremičnine so res rentabilne. Naj tu navedemo nekaj primerov! Dva prav markantna in značilna primera!

Ob najprometnejši cesti v mestu, ob cesti, ki je velika prometna žila in po kateri je dnevno največji in najživahnejši osebni in to-

vorni promet, ležita dve zemljiški parceli, spadajoči pod k. o. Petrusko predmestje I. del. Obe parceli merita skupaj 2251 kv. m. O teh parcelah je bila pred leti v javnosti živahna debata, ko ju je nameraval podjetej človek zadržati, toda pojavile so se ovire v gradbeno-tehničnem pogledu. Leta 1934 je lastnik parceli prodal ljubljanskemu zlatarju. Leta 1938 je zlatar umrl. Njegovi dediči, ki so razkropili parceli po širnem svetu, so sedaj obe parceli prodali nekim ljubljancem. Zlatar je leta 1934 dal za ta svet 600.000 takratnih dinarjev. Sedaj pa so ljubljanci odšteli njegovim dedičem čedno vsoto 1.700.000 lir. Zanimiv račun, kako se je onih 600.000 din obrestovalo v desetih letih. Kako? Prav lepo in plodonosno! Ako sprememo takratne dinarje po sedanjih relaciji v lire, dobimo, da je bil takrat svet kupljen za 244.000 lir. Proporcionalni račun nam pove, da se je cena od 1934 naprej do letos dvignila za 696%, ali na leto za približno 77%. Torej se je denar, naložen v te parcele, čudovito visoko obrestoval!

Drug primer. Neka nepremičnina, obstoječa iz dveh hiš v središču mesta, je bila kupljena za 970.000 lir. Hiši sta bili po dobrem pol letu prodani za 2.120.000 lir. Kolosalne obresti. Po računu je prinesel prvotni v hiši naloženi denar v pol letu do 218% obresti.

Jasno je, da skušajo ljudje razpoložljivi denar nalagati v nepremičnine, dobro računajo, da ga ne morejo tako hitro izgubiti in da jim bo denar donasal čedne obresti.

Splošno je opažati, da so se cene vsem nepremičninam v mestu in tudi v najbližji okolici zelo dvignile, splošno za 200-300%. Le gozdnim parcelam so cene zelo nizke in ne-kako stalne. Prav tako so nizke cene barjanski zemlji. Lahko kupimo na Barju travnik po 1 liru kv. meter, ko je v mestu travniški svet že po 200 in več lir kvadratni meter.

Z Gorenjskega

Okrožni vodja Kuss je govoril v školji Loki. Na zborovanju, ki je bilo prirejeno v kinodvorani, je govoril okrožni vodja Kuss iz Kranja o sodobnih vprašanjih. V zvezi z zborovanjem je mladina meščanske šole pod vodstvom pevske voditeljice Uršičeve zapela več pesmi.

Pevska tekma v Beljaku. Pred nedavnim je bila v Beljaku pevska tekma med posameznimi pevskimi skupinami iz Gorenjske. Med Gorenjci se je najbolj postavila tržiška, ki je odnesla prvo nagrado in bo čez poletje nastopila tudi večkrat na Koroškem.

Sportne vesti

Iz Brazreda v Crazred pa bodo šli naslednji trije klubi: Sovana, Novara in sosedna Udinese, ki je preteklo nedeljo na domačih tleh izgubila obe točki, ki bi jo lahko rešili pred izpadom iz dosedanjega razreda.

Pro Gorizija, ki je bila do zadnje nedelje že na pol poti v B divizijo, je preteklo nedeljo na domačem igrišču igrala z Leccom in ga gladko odpravila s 5:0. Tako je dobila nadaljnji dve točki in tudi kvalifikacijo za vstop v B divizijo. Vsekakor je to za Gorizijo lep uspeh.

Drugo moštvo, ki bo še vstopilo v Brazred, pa še ni določeno. Največ izgledov imata Parma in Verona, ki imata do zdaj oba po 13 točk.

Iz Brazreda v A razred pa se je s 45 točkami pritrinila Modena in Brescia, ki si je nabrala zadostno število 45 točk. Modena je v nedeljo na vročih napolskih tleh odločila bitko v svojo korist in premagala domači Napoli ter ga tako pustila, da bo moral še prihodnje leto igrati v B diviziji. Brescia pa je doma odpravila Alessandrio s 5:0.

Stanje v drugem razredu po nedeljski tekmi med Korotanom in Vičem pa je takole: Mladika 7, Zabjak 5, Korotan 4 in Vič 0 točk.

Določbe o uvozu in izvozu za bivša jugoslov. ozemlja, priključena Italiji

Člen 1. Za uvoz blaga na bivša jugoslovanska ozemlja, priključena Italiji, čeprav so v svobodnem pasu, in za izvoz blaga s teh ozemelj je potrebna dovolitev.

Dovolitev izda, vsak po svoji pristojnosti, dal-matinski guverner, Visoki komisar v Ljubljani ali reški prefekt po predhodni pooblastitvi ministrstva za izmenjavo in valute. Pooblastitve so lahko tudi splošne.

Člen 2. Izvozniki blaga z ozemelj, navedenih v prednem členu, mora odstopiti Državnemu zavodu za zunanjo trgovino (Istituzione nazionale per i cambi con l'estero) plačilna sredstva, pridobljena od ino-zemstva za izvoz.

Odstop se opravlja preko zavoda Banca d'Italia ali preko katere za trgovanje z inozemskimi plačil-nimi sredstvi pooblašene banke.

Člen 3. Na ozemljih, navedenih v členu 1., je izključena pravica trgovanja z inozemskimi plačil-nimi sredstvi pridržana Državnemu zavodu za zu-nanjo trgovino.

Posle z inozemskimi plačilnimi sredstvi oprav-ljajo za račun tega zavoda Banca d'Italia ali druge banke, ki jih za to pooblasti ministrstvo za izme-njavo in valute.

Člen 4. Razveljavljajo se vse določbe nasprotu-joče temu ukazu, ki stopi v veljavo deseti dan od objave v uradnem listu «Gazzetta Ufficiale del Regno».

Kaznovani kršitelji predpisov o namestitvah

Sledeče osebe in tvrdke so bile kaznovane po obstoječih določilih, ker so prekršile uredbo Vi-sokega komisarja z dne 8. aprila 1942, nanaša-jočo se na ureditev povpraševanja in ponudbo dela:

1. Belina Miloš, 2. Kušar Miha, 3. Bavs Mar-jan, 4. dr. Šapla Anton, 5. Lenart Lenka, 6. Go-stilna F. Kajfež, 7. Pate Franc, 8. Rotar Josip, 9. V. H. Rohman, 10. Trček Matej, 11. Vidmar Iva-na, 12. Dolenc Alojzija, 13. Čokan Franc, 14. Kr-naič Ivan, 15. Koren Albina, 16. Hartmann Ana, 17. Igljč Avguštin, 18. Bevič Josip, 19. Zelezn. nabavljalna zadruga, 20. Mahnič Sofija, 21. Le-karna M. R. Bahovec, 22. Fujan Franc, 23. Moze-tič Josip, 24. Radovan Rudolf, 25. Zidan Karolina, 26. Klopčič Antonija, 27. Sever Edvard, 28. Stul-lar N., 29. »Kristal« d. d., 30. Lichtenturnov za-vod, 31. Battelino Oton, 32. Rebernik Franc, 33. Tvrda »Globuse«, 34. Mišček Mirko, 35. Vrba-ni Alojzija, 36. inž. Maček Stanislav, 37. Huč Anton, gostilničar, 38. Pielček & Comp., 39. »Triubna« Lazar, 40. Borštnar Stefan, 41. Šubic Evgenija, 42. Dentist Smerkolj Leopold.

Medard je naklonil lepo vreme

Ljubljana, 9. junija.

Ljubljanci, zlasti oni, ki so začeli obdelo-vati vojne vrtove in skrbno pazijo na svoje na-sade, so se začeli sedaj intenzivneje zanimati za vse vremenske pojave. Vsak dan je njih prva misel jutraj: »Kakšno bo vreme? Ali bo lepo, da bomo lahko na njivici delali?« So pa med meščani tudi stari originali, ki že leta in leta zapisujejo z največjo natančnostjo, kako so se v vremenu najprej obnesli 40 mučeniki in kakšno vreme jim je naklonil Medard za dobo 40 dni. Medard je v vremenu nekaj napovedovalca, ki mu naši kmetje pripisujejo velik pomen. Medard je nekaj mejnik za vreme, ki naj vlada v času košnje, ko si vsak kmet želi mnogo sonca in naj-lpše dneve, da more spraviti seno, lepo posušeno in čudovito dišečo pod kozolec in pod streho. Košnja se je že začela. Medard je poslal lepo vreme. Včeraj jutraj so nekateri še tarnali in jadikovali, češ: »Letos bo Medard deževen. Slaba bo! Toda čez dan se je vreme temeljito spre-menilo. Jutraj še hudo oblačno in hladno, je podnevi postalo jasno in toplo. Po poljih je delo oživelo. Mnogi so začeli že hitro kositi, računa-joč, da bo lepo vreme ostalo za daljši čas ne-spremenjeno.

Lani je Medard poslal lepo vreme. Prav na njegov dan je bilo zelo vroče, ko je bila zazna-movana najvišja dnevna temperatura s +31,5° C. Letos je bilo malce hladnejše. V času Medardo-vega režima od 8. junija do 18. julija smo lani imeli le 15 deževnih dni, ostali dnevi so bili iz-redno vroči. Vročina je močno pritiskala. Po-nekod je bila zemlja zelo potrebna dežja. Vrstile pa so se lokalne nevihte in plove. K sreči lani ni napravila v tem času nikjer v pokrajini ni-kake škode po poljih in vinogradih.

O Medardu in njega vremenu kroži med ljudstvom mnogo vremenskih izrekov, ki so tudi zapisani. Najznačilnejši je oni o lenem koscu in kmetu. Ta rek pravi: »Kadar je Medard lep, takrat je najlonejši kmet prisiljen spraviti suho in lepo seno pod kozolec, tudi če čaka na dež.« — Drugačna je, če se Medard kiso drži in vreme skazi. Takrat pravijo, da to ni dobro za vino-gradnika in tudi: »Če se Medard kiso drži, ne bo 40 pravih sončnih dni.«

»SLOVENSKI DOM«

bo svoje bralce in prijatelje spet prijetno presenetil s tem, ko bo začel priobčevati

dve novosti

in sicer taki, kakor vam jih je doslej pripravil le malo. Prva izmed teh novosti, ki ju boste zatrdno veselili, bo

izvirna slikanica

ki sta jo oskrbela priznana in priljubljena avtorja Jože Beranek v sliki in Jože Tomažič v besedi. Slikanica ima naslov

Trije bratje

Druga — lahko bi rekli senzacionalna — novost pa bodo

spomini dveh slovitih vohunov

iz poprejšnje svetovne vojne. Eden izmed njih je skrit pod izmišljenim imenom »svi agente«, drugi pa je bivši član angleške vojaške volunske službe P. M. Ch. Keller. Njune fantastične zgodbe, ki go-vo-re o neslučenem boju, razvijajočem se v ozadju pravih front — bomo prinašali pod naslovom

Skrivnosti

z nevidnega bojišča

Oboje bo naš list začel priobčevati v petek, dne 11. junija 1943.

Ne zamudite začetka teh dveh zanimivosti ter opozorite na njih svoje znanec, da si naroče s tem dnem ali pa začno kupovati

»SLOVENSKI DOM«

Ljubljana

Koledar

Sreda, 9. rožnika: Mati milosti božje; Primož in Felicijan, mučenca.

Četrtek, 10. rožnika: Bogumil, škof; Marjeta Škotska, kraljica in vdova; Mavrin, opat in mučenec.

Obvestila

Trije solisti naših simfoničnih koncertov: violinist Albert Dermelj, čelist Cenek Sedlbauer in pianist Marijan Lipovšek so že nekaj let zdru-ženi v ljubljanskem komornem triu in prirejajo v tej sestavi stalne koncerte, ki so se pri nas močno uveljavili. Po zaslugi koncertantov spo-znavamo na teh koncertih eno panogo komorne literature, ki je bila prej pri nas zelo malo po-znana. Vsak njihov koncertni nastop pa je za nas in naš umetniški nivo izredno časten. Za prihodnji njihov koncert, ki bo v petek, 11. t. m., so nam pripravili čisto nov spored z Beethov-nom, Pizizetom in Dvořakom. Koncert bo v ve-liki filharmonični dvorani, začetek ob 19. Prod-rodaja vstopnic v Knjigarni Glasbene Matice.

Sprejemni izpiti na I. moški realni gimna-ziji v Ljubljani. Prošnje za sprejemni izpit, episane na kolkovanem papirju za 6 lir, bo sprejemalo ravnateljstvo v pisarni na gimna-ziji za Bežigrad 14. in 15. junija v uradnih urah. Priložiti je treba rojstni in krstni list in izpričevalo 4. razreda ljudske šole (kdor ga še nima, ga bo predložil naknadno). V prošnji je treba navesti, ali se učenec prijavlja za poletni rok (po 20. juliju) ali za jesenski rok v sep-tembru. Dan izpita bo objavljen. — Ravnatelj-stvo.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Sreda, 9. junija: Zaprti. Četrtek, 10. junija, ob 18.30: »Stari in mladi«. Premiera. Red Premierski. Petek, 11. junija, ob 15: »Kralj na Betajnovi«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera:

Sreda, 9. junija, ob 18: »Tiha voda«. Opereta. Premiera. Red Premierski. Četrtek, 10. junija, ob 18: »Vnebovzetje B. D. M.«. Oratorij. Red Četrtek. Petek, 11. junija: Zaprti.

S Hrvaškega

Sarajevsko narodno gledališče prireja prav v teh dneh v hrvaški prestolnici nekaj svojih naj-boljših predstav. Odlično je uspel njihov prvi na-stop v Hamletu. Gledališče je bilo do kraja zase-deno in uspeh velik. Včeraj so se sarajevski igralci poklonili na grobu dr. Starčevića, kamor so po-ložili tudi lep venec. Upravitelj gledališča je imel ob tej priliki krajši spominski nagovor.

Darila za birmance trajne vrednosti

Molitvenike, rožne vence, lepa nalivna peresa, pisemske in podložne mape, pisalne garniture i. t. d. kupite po konkurenčno nizkih cenah v trgovini

H. Ničman v Ljubljani

Miklošičeva cesta štev. 5

in

Papirnici Ljudske knjigarne

Pred škofijo štev. 5



B. S. VAN DINE: BOGINJA MAŠČEVANJA KRIMINALNI ROMAN

»Ali gospod Scarlett nikdar ne zajtrkuje skupaj z Blissovi?«
»Zelo pogosto, gospod, zlasti tedaj, kadar je v muzeju dosti dela.«

»Je davi kaj prišel?«
»Ne, gospod, davi ga ni bilo.«

»Če je bil torej Hani vse dopoldne v svoji kopalnici, dr. Bliss pa v svoji delovni sobi, sta morala gospa Blissova in gospod Salveter zajtrkovati sama, ne?«

»Da, gospod. Gospa je prišla po stopnicah malo pred po-deveto uro, gospod Salveter pa nekaj minut pozneje. Doktor mi je dejal ob osmih, ko je šel v svojo delovno sobo, da ima precej posla in zato naj ga drugi pri zajtrku ne čakajo.«

»Kdo vam je pa povedal, da je Hani slabe volje?«

»Gospod Salveter, gospod. Rekel mi je, da ga je Hani prosil, naj mi pove, da ga ne bo k zajtrku... Njuni spalnici, veste, sta v tretjem nadstropju, in sicer druga nasproti druge, in jaz sem opazil, da Hani spi vedno pri odprtih vratih.«

Vance je prikimal.

»Zelo jasno govorite, Brush... Torej, če sem vas dobro razumel, so bili člani Blissove družine davi ob pol devetih takole razkropljeni: Gospa Blissova in gospod Salveter sta bila v tisti pritlični sobici pri zajtrku, Hani v svoji spalnici v tretjem nadstropju in dr. Bliss v svoji delovni sobi. Gospod Scarlett je bil verjetno na svojem domu... Kje pa sta bila vidva z Dingle?«

»Dingle je bila v kuhinji, jaz pa sem delil zajtrk med kuhinjo in sobico, ki je blizu nje.«

»In kolikor je vam znano, tedaj ni bilo nikogar drugega v hiši, kaj?«

»Eh, seveda ne, gospod. Tudi ni moglo biti nikogar drugega.«

»Toda, če ste se mudili v pritličju,« je vztrajal Vance pri svojem, »kako potem morete vedeti, da ni nihče prišel v hišo?«

»Glavna hišna vrata so bila zaprta.«

»Ste o tem povsem prepričani?«

»Popolnoma, gospod. Ena mojih dolžnosti je med drugim tudi ta, da se vsak večer, preden grem spat, prepričam, če so glavna hišna vrata dobro zaprta. In pred deveto uro davi ni nihče zvonil ali vrat odprl.«

»Zelo dobro.« Vance je nekaj trenutkov zamišljeno vlekel svojo smotko, nato pa se je naslonil na rob svojega stola in zatisnil oči. »Poslušajte, Brush, povejte mi še tole: kako in kje je bila davi pripravljena kava?«

»Kava?« Mož se je kar stresel od presenečenja nad takšnim vprašanjem, a se je brž spet pomiril. »Za kavo skrbi doktor, to je tisto, kar bi vam rad predvsem povedal, gospod... Naroča jo v neki egiptovski trgovini na Peti aveniji. Je zelo črna in vlažna, morda nekoliko preveč požgana. Tako diši kakor fran-coska kava... ne vem, če poznate francosko kavo.«

»Na žalost jo poznam,« je vzdihnil Vance in namrdnil ustnice.

»To je zelo slaba pijača in res ni nič čudnega, če Francozi vli-vajo vanjo toliko vročega mleka... Ali tudi vi pijete tako kavo, Brush?«

Hišnik ga je nekoliko zbegano pogledal.

»Ne, gospod. Ne morem reči, da bi mi ugajal tak duh. Gospa Bliss je bila tako ljubezniva, da je nama z Dingle dovolila, pripravljati si kavo na navaden način.«

»Oho!« se je začudil Vance in na pol zamižal. »Kava, ki jo je bil pil dr. Bliss, torej ni bila pripravljena na navaden način. Povejte nam vendar, kako je bila narejena. Toliko govore o boljših načinih pripravljanja kave! Nekateri so naravnost pre-napeti v tem oziru. Ne bi se žudil, če bi lepega dne izbruhnila vojna med tistimi, ki pravijo, da mora kava dolgo časa vreti, ter onimi, ki so mnenja, da je boljše, če ne vre preveč, ali morda med zagovorniki ponev in kuhalnikov s cedilnikom. Neumnosti! Kakor da bi bila kava nekaj tako strašansko važnega! Pa le nadaljujte in nam povejte, kaj doktor misli o tem.«

Markham je od same nestrpnosti že začel potrkavati z nogo. Heath pa je očitno ježno vrtel glavo sem in tja.

A Vance je s svojo zgovornostjo dosegel začelni uspeh. Po-srečilo se mu je pomiriti Brusha ter odvrtiti njegovo pozornost od neposrednega predmeta zasliševanja.

»Torej dobro, gospod,« je začel razlagati Brush, »kava je bila skuhana v kuhalniku s cedilnikom, nekakšnem samovarju...«

»Pa kje je tisti svojevrstni kuhalnik?«

»Vedno stoji na kraju mize, pri kateri Blissovi zajtrkujejo... Pod njim je vrelec na špirit, da kava ostane topla, potem ko je... ko je...«

»Precejena, hočete morda reči?«

»Da, precejena, gospod. Kuhalnik je sestavljen iz dveh delov. Prvi sega v drugega, kakor pri tako imenovanih »napolitanskih« kuhalnikih. Najprej se dene zgor papirnati cedilnik ali sitce, nanj pa zmlata kava, ki jo Dingle zmelje vsako jutro sproti. Nad to kavo pride potem majhna plošča, ki ji doktor Bliss pravi »razdeljevalec vode«. Kadar je tako vse na svojem mestu, se vlije vrela voda v gornji del samovarja, spodaj pa priteče kava skozi majhno cevčico.«

»Silno zanimivo... In če se privzdigne zgornji del kuhalnika, se vidi posoda s kavo, ne?«

Brush ni razumel, zakaj je Vance tako zelo radoveden.

»Da, gospod... toda to ni niti potrebno, saj je vendar cevčica...«

»Zdaj mi je povsem jasno, kako se s takšnim kuhalnikom kuha kava, Brush. Zdaj si skušam razložiti še to, kako je mogoče stresti kakšno zdravilo v kavo, preden se natoči.«

»Stresti zdravilo v kavo?« Mož je bil videti res silno začuden.

»Rekel sem to samo iz radovednosti.« Vance je spregovoril te besede nekam brezbržno. »Zdaj, Brush, pa se povrnilo spet k današnjemu zajtrku... Rekli ste, da sta bila gospa Blissova in gospod Salveter edina, ki sta bila navzoča pri zajtrku. Koliko časa pa ste ostali med zajtrkom v tisti sobici?«

Še enkrat: napad ali obramba?

»Zelo previdno je treba jemati vsa mogoča ugibanja o nemških namelih v letošnjem poletju, ker tisti, ki bi edini lahko povedali kaj zanesljivega, strogo molče«

Berlinski dopisnik »Pester Lloyd«, Ernst Lemmer, piše: »Čim bolj se bliža poletje, s tem večjo napetostjo pričakujejo v vojskojučih se in nevtralnih državah, kakšne dogodke bo prineslo četrti vojno poletje na celinskih bojiščih, ker zadnje čase vlada nekako zatišje. Čeprav številna poročila, kakršna se pojavijo navadno vselej pred začetkom novega vojnega razdobja, ugibajo vse mogoče o načrtih obeh vojskojučih se taborov na vseh v poštevi prihajajočih bojiščih, je položaj raje še bolj nepregleden, kot bi bil sicer.

Kar zadeva možnosti za vdor Anglosasov, je mogoče ugotoviti le, da o teh načrtih v nemški javnosti razpravljajo le osamljeno, ne da bi bilo mogoče zvedeti kaj določnejšega, kakšna je nemška sodba o tem. Na splošno pa skušajo čimbolj poudariti, da bi bilo zelo tvegano in nevarno za nasprotnike, če bi poskusili s kakšnim vdorom na evropsko celino, oziroma če bi vsaj poskušali resneje napasti postojanke osnih sil v Evropi. Nikakor pa ni mogoče priti do kakršnega koli zaključka, kje se Anglosasom zdi najprimernejše poskusiti z vdorom. V nemških vojskih krogih nočejo dati nobene določnejše izjave, pač pa se omejujejo le na trditev, da je

osno vojaško poveljstvo računalo z vsemi možnostmi anglosaškega vdora kjer koli na evropski celini. V Berlinu smatrajo za povsem izključeno, da bi jih nasprotnik mogel kje presenetiti.

Zdi se, da so celo trdno prepričani, da bo nemško vojaško poveljstvo na vsak način lahko učinkovito nastopilo proti angleško-ameriški ofenzivi, pri čemer opozarjajo samo na močan obrambni zid, ki so ga Nemci zgradili ob evropski atlantski obali.

Angleški in ameriški časopisi se komaj kaj manj bavijo z nemškimi načrti za vojskovanje poleti, kakor pa z anglosaško pobudo za vdor v Evropo. Pri presoji nemških vojskih namenov se kaže sicer neka negotovost, kajti o bodočem razvoju dogodkov na ruskem bojišču si ni mogoče ustvariti nobene predstave, toda angleški in ameriški opazovalci so v zadnjem času po večini mnenja, da je prej treba pričakovati, da se bodo Nemci odločili na vzhodnem bojišču za obrambo kakor pa za kakšno nemško poletno ofenzivo. Iz Berlina je k temu komaj kaj mogoče reči, ker na odločujočih mestih strogo molče o namelih, ki jih imajo Nemci v letošnjem poletju. Za ugibanja nasprotnega tabora se tu dosti ne zmenijo.

Eno je, kar se lahko opazi, in iz česar ni treba delati nobenih ugank, namreč to, da nemška oboroževalna industrija v znamenju totalne vojne dela vedno več, na drugi strani pa so obsežne vojne priprave povsod na sedanjih evropskih bojiščih, pa tudi na tistih krajih, ki bi se še utegnili spremeniti v bojišča.

Vojaška prizadevanja Nemčije so organizirano brez dyoma dorasla svoji nalogi, čeprav se za zdaj več ali manj še vedno skrivajo za prehodnim odmorom na bojiščih. Nemška oborožitev se močno zboljšuje in nemška vojna industrija izdeluje nove vrste učinkovitejšega orožja. Hitro maše luknje, ki so v pretekli zimi nastale v izdelavi orožja in drugega vojnega blaga. V zadnjih tednih in mesecih so postavili na noge številne nove divizije, na drugi strani pa je v znamenju razširjene mobilizacije stavilo na razpolago svoje moči nemški vojski na sto in stotisoce novih mož. Težišče nemških vojnih prizadevanj je v zadnjem času manj na ustaljenih in razmeroma mirnih bojiščih samih kakor pa na vojnih tovarnah in arzenalih. Vse moči iz skoro vseh evropskih celinskih dežel so pritegnili, da bi nemško vojaško moč sprčili bližajočih se vojnih dogodkov dvignili na višino.

Uspehi nemške oboroževalne industrije so vprav na najvažnejših poljih — kakor zatrujejo na odločujočih mestih — tolikšni, kakor jih svet doslej še ni videl, čeprav so bile gospodarstvu odtegnjene številne delavske moči, ki jih je bilo le počasi mogoče nadomestiti s tujimi delavci. Tako ima človek danes v Nemčiji vtis, da je »totalna mobilizacija« vseh sil zavzela izreden obseg. Kljub temu pa se zdi točna presoja vojaškega položaja zelo težavna, zakaj na vojskih mestih, kjer bi edino mogli povedati kaj zanesljivega, molče, kar je tudi povsem razumljivo. Pa tudi tu na deželi — piše poseben dopisnik »Pester Lloyd« v svojem poročilu iz Berlina — se ljudje pogosto sprašujejo, ali so ta ogromna prizadevanja za letošnje vojaške nastope v prvi vrsti napadalne ali obrambne narave.

Povedati že zdaj, kakšne načrte so si Nemci naredili za letošnje poletno vojskovanje, je na vsak način nemogoče. Tudi na dobro obveščenih berlinskih mestih si človek ne more ustvariti pravilne sode, ker je očitno zelo težko razbrati, ali se nemško vrhovno poveljstvo zdaj bavi bolj z obrambnimi nalogami, ali pa pripravljajo nove ofenzive nemške vojske. Dobro bo, če vsa ugibanja o namelih, ki jih imajo Nemci v letošnjem poletju, ugibanja, ki jih ni malo, jemljemo z vso previdnostjo na znanje. Zde se malo utemeljena, zakaj nihče razen tistih, ki so pri vrhovnem vodstvu, ne more vedeti, ali se je Nemčija v letošnjem poletju odločila na evropskih celinskih bojiščih za obrambo in je svoje načrte za napad odložila na poznejši čas, ali pa se bodo nemške armade že v prihodnjih mesecih poglnele v nove velike ofenzive.

V Lizbono je prispel novi italijanski poslanik Renato Prunas.

Iz Seville poročajo o zelo hudi vročini. Termometer je kazal v soboto 51,8 stopinj. Poročajo o več primerih sončarice.

Tekma zaveznikov za večjo oblast v Iraku in Iranu

Ankara, 8. junija, s. V. Iraku in Iranu že dlje časa grdo in zagrizeno tekmujejo Anglosaksonci in Sovjeti za gospodarsko in politično moč. Iz Bassore namreč poročajo, da število sovjetskih trgovskih odposlancev, ki morajo skrbeti za prevzem ameriških dobav Sovjetski zvezi z dneva v dan narašča. Politični in vojaški uradniki tega odposlanstva po vseh iraških krajih ter pod skrito pretezo, da jih kot potniki na izletu obiskujejo, opazujejo, kako se širi anglosaški vpliv. Sami navezujejo stike z domačim prebivalstvom ter z vsemi sredstvi razširjajo komunistično propagando. Angleži in Amerikanci pa so v skrbeh, da bi si Sovjeti ustvarili posebno postojanko v perzijskem zalivu in so zato predlagali sovjetskemu odposlan-

stvu, naj bi prevzemalo ameriško blago v Tabrizu namesto v Bassori, toda moskovski zastopniki so predlog odklonili, ker so očitno zadovoljni s svojim delom v tem kraju. Tudi poročila iz Teherana dokazujejo, da sovjetski propagandisti zavirajo ameriški in angleški vpliv po Iranu. Pred kratkim so v Teheranu odprli rusko bolnišnico in mnogo boljševiskih zdravnikov je takoj prišlo v Iran in se postavilo na razpolago oblastem. Toda takoj je bilo jasno, da se ti zdravniki niso toliko zanimali za zdravstveno delo kakor za sestanke in propagandne stike. To sovjetsko prodiranje na srednji vzhod daje Anglosaksoncem hude skrbi, ker čutijo, da nimajo dovolj moči, da bi vzdržali svoj vpliv.

Spori in nesporazumi med Francozi — navzlic sporazumu v Alžiru

Tanger, 7. junija, s. Čeprav je bilo objavljeno, da je bil med De Gaulleom in Giraudom dosežen sporazum, se nasprotja še vedno oglašajo. Še včeraj se je De Gaulle potegoval za mesto poglavarja francoskega imperija, danes pa izjavlja, da ni nikdar imel namena postati politični poglavar. Posebno zanimivo pa

je, da De Gaulle še ni dal svojim četam povelja, naj se podrede poveljstvu generala Girauda. To pomeni, da so še vedno sporne zadeve, ki utegnejo sporazum razbiti.

Angleški krogi so zaradi tega v velikih skrbih. Angleški minister Mac Millan in ameriški minister Urphy sta opozorila časnika-

HENRIK SIENKIEWICZ

ROMAN V SLIKAH



417.
Neron si je nastavljal nož na vrat, toda videti mu je bilo, da ga je ostrine strah. Tedaj pa mu je Epafrodit pritisnil roko, da se mu je rezilo do ročaja pogreznilo v grlo.



418.
Ta trenutek je planil v hišo pretorijanski stotnik in zavpil:

»Življenje ti prinašam!
»Prepozno,« je s hropečim glasom odgovoril Neron.
Iz debelega vratu mu je kri v črnem curku brizgnila na vrtno cvetje, noge so mu začele grebsti po zemlji — in bilo je konec.

da so bili dosedanja sestanka le pripravljalni in da bodo časnika-ri že izvedeli, kakor hitro bo ustanovljena »osvobodilna komisija«. Tudi ime bodoče vladne ustanove odpadlih Francozov se je torej spremenilo. Na tem sestanku je Mac Millan povedal časnika-ri, da imajo zavezniški trdno voljo urediti francosko državo in dati Francozom pomoč, kajti treba je zadostiti vsem potrebam, ki jih narekuje vojna. To je pa zelo težko v državi, kjer so vse zaloge potrošene.

Na angleški uradni strani skušajo pričrati optimizem in zato razglajajo, da sedaj Alžir kot središče francoskega imperija od Matinika do Indokine. Pa tudi v uradnih sporočilih se navaja le »osvobodilni odbore«, ki je bil ustanovljen štiri dni po prihodu De Gaullea v Alžir. Stalnost sedanje dozdevne francoske vlade zavisí od odločitve generala Catrouxa, ki je

jeziček na tehtnici med tremi pristaši de Gaullea in tremi pristaši Giraudja. Potrjujejo, da je v silno kočljivem položaju vlada, katero angleške radijske postaje označujejo kot diplomatsko zmago zaveznikov. Tako imamo torej francoski imperialni svet, ki je ime spremenil v »osvobodilno komisijo«, potem dva predsednika in enega razsodnika.

Avstralski oboroževalni minister je izrekel hudo nezadovoljstvo, ker zavezniki vse premalo gledajo na Avstralijo. Dejal je dobesedno: »Je pravi samomor dovoljevati Japoncem, da se utrdijo na zasedenem ozemlju, kajti Avstralija nosi vso težo japonskega pritiska, ker zavezniki niso mogli poslati zadosti orožja na Tiho morje.«

Kolumb odkriva Ameriko

»Ko sem prispel tja, sem našel velik domačinski čoln ob Nihi. Eden od otočanov San Salvadorja, ki je bil izročil v varstvo na to ladjo, se je vrgel v morje in se vsedel v čoln. Že prejšnjo noč je že nekdo drug od domačinov pobegnil na kopno, se vsedel na čolniček in z njim tako urno odbrzel, da ga noben naš čoln ni mogel dohiteti. Tako se mu je navzile našim naporom posrečilo priti na kopno. Oba ubežnika sta na obrežju zapustila čolniček in planila v tek in nekaj naših ljudi ju je zaman zasedovalo, čeprav so se takoj za njima izkrcali in se vrgli na lov. Zajeli smo opuščeni čoln in ga zvelikli na Niho, proti kateri je veslal od druge strani na malem čolničku nek domačin, ki bi rad zamenjal bombaž. Ker pa Indijane ni hotel stopiti na našo ladjo, je več mornarjev planilo v morje in ga prišlo. Jaz, ki sem stal na zadnjem delu ladje in sem vse to videl, sem ga dal pripeljati predse in mu podaril rdečo kapico, nekaj malih draguljev iz zelenega stekla, da si jih je nataknil na roki, in tudi dva zvončka, ki ju je obesil na ušesa, nato pa ukazal, naj ga posade nazaj na njegovo barčico, katero so bili medtem že potegnili na našo ladjo, in ga pošljejo spet na otok v svobodo.«

»Nato sem razpel jadra v smer proti drugemu velikemu otoku, ki leži na zahodu, toda istočasno sem dal odvezati in spustiti tudi ono drugo domačinsko barčico, katero je Niha nosila na krmu. In ko sem gledal na kopno v trenutku, ko je tja prihajal mož, katerega sem osvobodil in mu podaril našete stvari, ne da bi vzel v zameno klobčiče bombaža, katere mi je ponujal, sem opazil, kako so se okrog njega zgrinjali ljudje. Dopovedoval jim je, da je ves očaran nad nami, da smo pošteni ljudje, oni pa, ki je pobegnil od nas, je moral pač kaj zagrešiti in da smo ga hoteli pravi zaradi tega najbrž odpeljati s seboj. Do tega človeka sem se vedel plemenito, ga osvobodil ter obdaril z imenovanimi predmeti zato, da bi se novica o tem razvedela naokrog in da

bi domačini v primeru, ako bi Vaši Veličanstvi ponovno poslali semkaj svoje mornarje, odpravo prijateljsko sprejeli. Sicer pa vrednost tistih reči, katere sem mu podaril, niso presegle zneska 4 maravedisov.«

»Okrog desetih, ko je potegnil zahodnik z lahkim odklonom proti jugu, sem odplul proti onemu drugemu otoku, ki je največji in na katerem je, kakor so mi z znamenji povedali od San Salvadorja odvedeni možje, mnogo zlata, ki ga nosijo prebivalci v obliki obročev na rokah, nogah, v ušesih in okrog vratu. Od otoka Santa Maria pa do tega otoka znaša razdalja devet milj v smeri od vzhoda proti zahodu. Obrežje, ki leži imenovanemu otoku nasproti, se vleče v smeri od severozahoda proti jugozahodu v dolžini 28 milj. Kakor se zdi, je otok precej nizek, brez gričevja kakor San Salvador in Santa Maria. Obrežje je brez čeri, toda na tem kakor na vseh drugih otokih so pod vodo skale. Zavoljo tega je treba imeti, kadar hočeš na breg, oči vedno odprte in ne riniti preblizu k obali, čeprav je morje zelo prosojno in se vidi celo dno. Dva topovska strela od brega je morje tako globoko, da dna ni mogoče videti.«

»Ti otoki imajo bujno zelenje in so rodovitni, zrak pa je zelo mil. Lahko bi našli mnoge stvari, ki jih jaz še ne poznam, ker pa nisem hotel izgubljati časa, sem se rajši odločil, da bom obiskal še druge številne otoke, da bi našel zlato. Kajti to zlato, katero ti otočani nosijo na rokah in nogah (zlato je pravo, ker sem ga primerjal s svojim), je dokaz, da se na teh otokih pridobiva zlato. Jaz seveda ne morem manjkati tam, kjer se pridobiva.«

»Medtem ko sem plul med temi otoki, prav za prav med otokom Santa Maria in onim velikim, kateremu sem nadel ime Ferdinandina (današnji Long Island — dolgi otok), sem našel na nekakega moškega, ki se je sam vozil v izte sanem čolničku od otoka Santa Maria proti Ferdinandini. Nosil je s seboj za pest ce zemlje, ki je bila r nekaj suhih listov. To morajo biti za otočane zelo cenjene reči, kajti že na San Salvadorju so mi jih prinašali v dar. Pri s ebi je imel tudi koša-

rico, izdelano na svojski način, v njej pa majhen niz steklenih draguljev in dva španska novčiča, iz česar sem spoznal, da je mož odšel z otoka San Salvadorja, se ustavil na Santa Maria in je sedaj na poti proti Ferdinandini. Ko je priveslal do moje ladje, me je poprosil, da bi smel na našo ladjo. Jaz sem mu to dovolil. Potegnil je na krov tudi svojo barčico in budno čuval svoje imetje. Ukazal sem, naj mu dajo jesti kruha in medu, pa tudi piti. Potem sem ga izkrcal na Ferdinandini in mu vrnil vse njegovo imetje z namenom, da bo širil o nas ugoden glas, kar bo koristilo v primeru, ako bi Vaši Veličanstvi, ako Bog da, poslali koga sem, da ga bodo sprejeli s castmi in da bo od teh prebivalcev dobil vse, kar imajo.«

Na lovu za zlatom.

Torek, 16. oktobra. — »Od otoka Santa Maria sem krenil okrog polnoči proti otoku Ferdinandini, ki se, gledano z zahodne strani, pojavlja kot silno dolg otok. Ves dan sem plul v brezvetrju in zato nisem mogel prispeti pravočasno, da bi pregledal globlino morja in vrgel sidro na primernem kraju, kajti pri tem opravlju je treba biti na vso moč vreden, da se ne izpostaviš nevarnosti, ki bi ladjo upropastila. Zatorej sem vso noč postopal in ostal na morju prav do jutra, ko sem krenil naprej proti neki naselbini, tam pristal in našel moža, katerega sem bil včeraj srečal, ko je veslal na svoji barčici. Ta človek je govoril o nas tako ugodno, da so vso noč domačinske barčice kar naprej prihajale k našemu brodovju in nam prinašale vodo in vse stvari, ki so jih imeli. Dal sem med nje razdeliti nekaj drobnih reči, in sicer steklene bisere, posamezne in tudi cele nize, ploščate zvončke (takšne, ki veljajo v Kastiliji po en maravedis) in nekaj trakov. Vse so jim bile močno všeč in so jih imeli za veliko vredne. Istočasno sem jim dal narediti melaso, da bi jo pojedli, ko so začeli prihajati na krov naše ladje. Okrog tretje ure sem se potem odpeljal na suho s svojim oboroženim čolničem, da bi zajel vodo. Vsi ljudje so tekmovali v vneim in naklonjenosti, da bi svojim ljudem pokazali kraj, kjer je bila sladka voda, in da bi prinašali čebrice. Končno so dali razumeti, da bi nam v vsem radi ustregli.«